

TEDNIK PEN

TEDENSKO DOGODJE

21. oktober 2022

št. 33/2022

UVODNIK

IZJAVA

ROMSKA KULTURA

DOGODKI

MEDNARODNI PEN

POEZIJA

ZGODILO SE JE

PEN in denar

Tokratni uvodnik se bo bolj malo navezoval na vsebino Tednika in bo morda izzvenel malo čudno. Pisateljsko delo je namreč težko meriti s kakršnimi koli vatli, še manj vrednotiti ga z bankovci. A društvo ima življenje, ki je tudi ekonomsko in denarni tok je njegovo ožilje, brez katerega žal organizem ne more živeti.

Ko se je pred šestdesetimi leti Slovenski PEN ponovno postavil na noge, je bilo njegovo gmotno stanje več ali manj stabilno. Nekdanja država z enopartijskim režimom, ki ni dopuščal svobode govora, je kljub možnosti kritike in potencialne nevarnosti subverzivnih penatov, financirala naše združenje, ki je bilo povrh vsega del tuje zveze centrov PEN s sedežem v Londonu. V času osamosvajanja je dolgo želena svoboda govora in izražanja prišla, denar za delovanje društva pa očitno odšel.

Ko sem zbirala drobce za našo zgodovino, ki jo najdete na koncu knjige PEN International An Illustrated History, nisem imela vtisa, da so se naši predhodniki tako zelo ubadali s kroničnim pomanjkanjem sredstev za osnovno delovanje, kot se mi. Članica sem slabo desetletje. V tem času smo menjavali koordinatorke, nekaj časa je moja predhodnica predsednica Ifigenija Simonović pisarno in posle celo vodila čisto sama. Šele lansko leto smo z evropskim razpisom ESS uspeli spraviti društvo v normalen pogon. Osebnostno sem navdušena nad predanim delom mojih kolegic, a projekt se je zaključil. Kaj sedaj? Kako naprej?

Manevrskega prostora in časa ni veliko, čeprav trikrat obrnemo vsak evro.

Zdaj rabimo tudi vašo pomoč in podporo.

Pomislite na možne vire financiranja za PEN in mi pišite. Pomislite na podjetja prijazna našim vrednotam in prosila jih bom za sponzorstvo. Govorite s politiki, naj končno spredijo, kako pomembna je vloga našega združenja v demokratični družbi ter zasnujejo trajno financiranje našega delovanja. Ta gonja za projekti in razpisi obrača pozornost od tem, ki so veliko bolj pomembne, sredstva tako pridobljena danes so, jutri pa samo mogoče.

Ne gre za milijone. Lansko leto smo zvozili z dodatno evropsko subvencijo v višini 24.000,00 €.

Govorimo glasno o PEN-u, kakor glasno zagovarjamo svobodo govora in podpiramo posameznike in centre, ki so se znašli v primežu avtoritarne politike. Pohvalimo se, da je Blejsko srečanje praznik pisateljske demokracije in del kulturne diplomacije. Ne poznam političnega ali poslovnega sestanka, ki bi se brez prestanka, celo v času pandemije, odvijal 54 let zaporedoma.

Naj se govori o PEN-u. Naj se kriči o nagradi mira, ki shaja z zelo skromnim proračunom, čeprav je pomemben korektiv slovenske literarne pokrajine.

Povejmo našim prijateljem, da PEN potrebuje denar. Na spletni strani obstaja kontakt za donacije, ki so lahko tudi anonimne.

Ko bomo načrtovali novoletna darila, lahko podarimo izvode knjige o stoletju naše organizacije. Seveda pa najprej poravnamo članarino, s katero pomagamo tudi preganjanim pisateljem, saj od vsakega člana 17 € plačamo centrali. Nekaj vas še vedno okleva s plačilom.

Poslovanje društva je mogoče okrepiti tudi z bolj številnim članstvom, zato pomislite, koga bi povabili v naše vrste, da bi postal aktiven član gibanja, ki je med najbolj plemenitimi na svetu.

Že danes hvala vsem kolegom in kolegicam, ki mi v moji kampanji, da bi dosegli stabilno financiranje društva že pomagata. Ostali pa prosim vas, zbudite se! Hvala tudi vsem, ki ste ob plačilu članarine zneske zaokrožili navzgor in tako pomagali društvu.

Zdaj je dovolj. PEN in denar sta pojma, ki gresta težko skupaj, a življenje ju neusmiljeno povezuje.

Želim vam lep teden.

Tanja Tuma, predsednica SC PEN

PEN INTERNATIONAL – AN ILLUSTRATED HISTORY

Vabimo vas k nakupu knjige, ki jo je ob jubileju pripravil Mednarodni PEN in v kateri ima naš center posebno mesto PEN INTERNATIONAL – AN ILLUSTRATED HISTORY z dodatkom o Slovenskem centru PEN v slovenščini.

Format: 250 x 300 mm, trda vezava

Obseg: 320 strani, barvno

Maloprodajna cena: 59,00 €

Cena za člane SC PEN: 30,00 €

Avtorji: Ginevra Avalor, Jennifer Clement, Peter McDonald, Rachel Potter, Carles Torner, Laetitia Zecchini

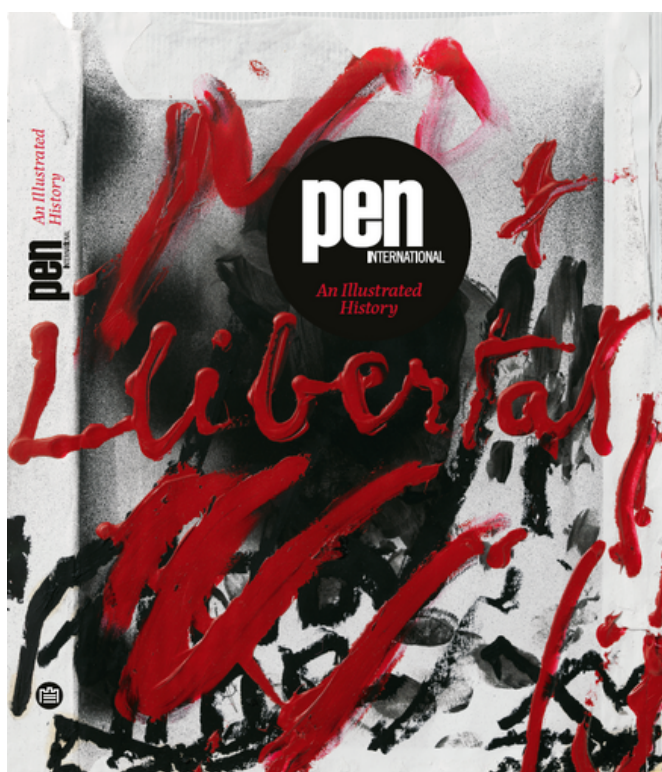
Avtorica slovenskega dodatka: Tanja Tuma

Uredila: Carles Torner in Jan Martens

Lektura slovenski del: mag. Lidija Golc

Oblikovala: Thierry Julliard, MGIP – T'ink Studio Bruselj,

Fotografije v slovenskem delu: Rokopisna zbirka NUK, Janez Bogataj in Ivo Frbežar

IZJAVA SLOVENSKEGA CENTRA PEN V PODPORO PROTESTNIKOM V IRANU

V Slovenskem in Mednarodnem centru PEN najodločneje obsojamo politiko, ki zatira, ponižuje, uničuje, pretepa, zapira, muči in celo ubija državljanke in državljane samo zato, ker se borijo za svobodo in enakopravnost. Za temeljne človekove pravice. Toliko huje je, če države to počnejo v imenu t. i. višjih ciljev, za obrambo t. i. moralnih vrednot, za zaščito vere ali na splošno zaradi t. i. umiritve razmer. Svoboda izražanja je tako kot pravica do mirnega protestiranja temeljna človekova pravica. Zato se bomo vedno postavili na njeno stran in branili tiste, ki se zavzemajo zanjo.

Enako je s svobodo oblačenja. Nikakor nismo pripravljeni razumeti, da lahko kogar koli preganjajo ali da mu je odvzeta svoboda zaradi napačne rabe besed ali zato, ker ne nosi naglavne rute. Nesprejemljivo je, da se v kateri koli državi vzpostavlja t. i. moralna policija, ki nadzoruje državljanke in državljane ter omejuje njihovo svobodo. Nobena sveta knjiga ne predpisuje nasilja, zatiranja in ubijanja ..., sploh pa ne šibkejših in ranljivih skupin, žensk, mladostnikov in otrok. In vendar se v Iranu dogaja vse to. Zato že več kot en mesec po vsej državi potekajo protesti predvsem žensk, mladih, celo otrok, vseh svobodomiselnih ljudi, ki se hočejo osvoboditi dolgoletnega zatiranja in nasilja državne politike. Plamen protestov je vzniknil po grozljivi smrti mlade Mashe Amini.

Slovenski center PEN zato tudi slovensko politiko poziva, naj, kadar je to mogoče, opozarja na dogajanje v Iranu, in da naredi vse, kar je v njeni moči, da se bo kratenje osebnih svoboščin v Iranu prenehalo.

Verjamemo, da Masha Amini ni umrla zaman, prav tako ne trideset mladoletnih otrok in več kot sto odraslih (natančnih števil še ne poznamo) protestnikov proti zdajšnjemu iranskemu režimu. Ostajamo z njimi in z vsemi mučenimi in zaprtimi protestniki. Z vsemi, ki so se podali na ulice v boj za pravice, vzklikamo: »Ženske! Življenje! Svoboda!«

Upravni odbor Slovenskega centra PEN

»Besede ne bodo vrnilе življenja nasilno ubiti Mashi Amini, ne življenj ubitih protestnikov in protestnic v Iranu. Smisel je v takih grozotah, kot so končana mlada življenja in trpljenje njihovih svojcev, težko najti, četudi povzročijo širša družbena gibanja. Njih ni več, na nas, ki ostajamo, pa je zavedanje v kakšnem svetu živimo in kako bomo vsakodnevno delovali proti nasilnim smrtim, pretepanjem, posiljevanjem, mučenjem žensk po svetu in pri nas. Ne z nasiljem, z besedo. Vsakič, ko je treba povzdigniti glas. Ne bomo več tiho.«

Luna J. Šribar, predsednica Ženskega odbora Slovenskega centra PEN Mira

TANJA TUMA

Romi – zapostavljeno bogastvo kulture

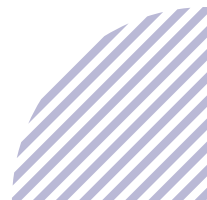
Slovenski PEN je letos začel bolje sodelovati z Romskim akademskim klubom v želji, da spoznamo to bogato literaturo in kulturo, ki je v naše kraje našla pot pred dobrim tisočletjem iz daljne Indije. Z Romi so v naši družbi še vedno povezani številni predsodki, četudi so hvaležna romaneskna in filmska snov, naj se spomnimo samo romanov in filmskih predlog pisatelja Ferija Lainščka. Njihove navade in pojave veljajo za nekaj eksotičnega. Slabšalno ime cigan v slovenščini nikoli ne pomeni kaj dobrega – slabo oblečen, neurejen, zvit, lahkomiseln in malopriden človek pravi SSKJ. Romske skupnosti zbujajo strah, saj živijo avtohtono in zaprto v lastne kroge. »Ne-Romi se jih bojijo enako kot se Romi bojijo ne-Romov,« ugotavlja Sandi Horvat, novinar in kulturni posrednik med obema skupinama, ki se z radijskim in televizijskimi oddajami trudi graditi mostove.

Umetniki in umetnice, ki so 17. 10. 2022 nastopili v dvorani Univerzitetne knjižnice Maribor v okviru projekta Popoldne z romsko literaturo in kulturo, uspešno razbijajo te stereotipe. V pičli uri sta nam Sandi Horvat in Samanta Baranja prikazala bogato zgodovino romskih skupnosti v Sloveniji in nas naučila nekaj romskih dialogov. Poezija Marcela Baranje nam je segla do srca, petje Nine Brasseur orosilo oči.

V meni se je spletala misel, zakaj smo Slovenci tako ozkosrčni in ne objamemo teh izjemnih bratov in sester? Saj niso prav nič drugačni od nas. Prav tako se bojujejo s pozabljanjem maternega jezika, ki ga predvsem tisti bolj izobraženi v svojem vsakdanu opuščajo. Kako hudo je človeku, ki ga življenje odreže od maternega jezika, ve vsak, ki se je za večletno bivanje podal v tujino in z muko ohranjal slovenščino. Romi se s plaščem pozabe bojuje doma, tukaj, kjer so se rodili in živijo. Romski jezik z vsemi svojimi dialekti, ki jih je raziskal in natanko popisal naš veliki jezikoslovec Franc Miklošič, je izjemno bogastvo, ki ga moramo tudi Slovenci priznavati in čuvati. Je zrcalo njihovega sobivanja z nami.

V času, ko smo dobili drugi PEN center avtohtonega aromanskega jezika (za kečuvanskim lani), je na mestu vprašanje, zakaj tudi Romi nimajo PEN centra, ki bi jih povezoval in ohranjal njihovo čudovito literaturo in kulturo. Slovenski PEN se bo še povezoval z Romi: prvič v ponedeljek, 7. 11. 2022 ob 11.00 na predstavitvi Knjige romske poezije v dvorani DSP/PEN, drugič pa ob zaključku 38. Slovenskega knjižnega sejma, kjer boste poleg zgodovine, književnosti in glasbe lahko okusili tudi njihove kulinarične dobrote.

PARIKERAV, hvala, Romski akademski klub!

MILAN JAZBEC
Mavrica izza duše
Renkali badalin palal i atma

Hramin

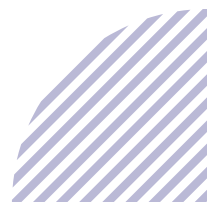
O utsavalipe sine harno thaj barikano.

O prezidenti ki akademia seljamikergja la, phravgja o simpoziumi thaj akhargja e prezidentka taro kherutno Peni te drabarel o dersideibe kole o rametlime laureati ikergja sine le sebepi o deibe taro Nobeleskoro pursako bašo liljarutnipe. O dizjakorošerutno ko ujguni vakeribe vakergja kaj e Dizjakoro konsili angja decizia, o potikno parko trujal i len, odorig kaj so iranela pe, ko šuru taro purano centari, te lel leskoro anav. E republikakoro prezidenti dengja lake majučo raštrakoro pursakoleske, posthumnikane, a e komorakoro okteti giljavgja serenada. Pal odova gele peske.

O pire gndinkerindor legarena sine la kori mismeri thaj avela sine lake kaj lakere dadeskiri učhalin phirela barabar lakeraja. Taro kašta ko kaštengoniče baremanginaja piela sine o anglonilajeskoro kham kova ko kovlo khelibe khelela sine e buthari dikhle terkoja taro lakoro kostimi ki pastelnikani renka. Odoja phravde renkakiri kombinacia avela sine lake majujguni baši sajgia thaj sajdipe baši džangavdi thaj dolime pakjiv.

Džangavdi palem, sar pakšin sajtime anavea savi nangjardi rošeja, uštela tari čhar; odoja ko baro tasviri, trujal odoja rajoni ki sala leskere bešibaja.

Založba Pagoma Pres, Skopje, 2020
Prevod Sevdija Demirova Abdulova

PREDSTAVITEV KNJIGE ROMSKA POEZIJA IZ BOGATE ZAKLADNICE ROMOV

KDAJ

Ponedeljek, 7. novembra
2022, ob 11.00 uri.

KJE

V dvorani DSP/PEN
Tomšičeva 12, Ljubljana

Nastopajoči:

Imer Traja Brizani, skladatelj, univ. dipl.
muzikolog
Ljatif M.Demir, dr.sc.prof. romskega
jezika in književnosti
Tanja Tuma, predsednica SC PEN
Bernardo Brizani
Erazem Izidor Grafenauer, kitara
Domen Lorenz, violina
Uroš Rakovec, kitara
Bernardo Brizani, violončelo
Kristian Klinc, tolkala
Anja Burnik, flavta
Miha Vanič, vokal in moderator
Enisa Brizani, moderatorka in
povezovalka

Imer Traja Brizani in Romsko
društvo Amala s Slovenskim
centrom PEN
vabita na predstavitev knjige
romske poezije
in skupine Amala skladatelja
Imerja Traje Brizanija,
ki bo ob svetovnem dnevu
romskega jezika 5. novembra
potekala v glasbeno koncertnem
in poetičnem slogu.

Predstavitev je del projekta
Popoldne z romsko literaturo in kulturo, ki ga Slovenski center PEN
izvaja z različnimi romskimi
umetniki s podporo Ministrstva za
kulturo Republike Slovenije.

VABILO

Imer Traja Brizani in Romsko društvo Amala s Slovenskim centrom PEN
vabita na predstavitev knjige romske poezije
in skupine Amala skladatelja Imerja Traje Brizanija,
ki bo ob svetovnem dnevu romskega jezika 5. novembra potekala v
glasbeno koncertnem
in poetičnem slogu.

Predstavitev je del projekta Popoldne z romsko literaturo in kulturo, ki ga
Slovenski center PEN izvaja z različnimi romskimi umetniki s podporo
Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

Ponedeljek, 7. novembra 2022, ob 11.00 uri.
V dvorani DSP/PEN
Tomšičeva 12, Ljubljana

Zavod za turizem, kulturo in šport Beltinci

Društvo slovenskih pisateljev
Slovene Writers' Association

**Javni zavod za turizem, kulturo in šport Beltinci in
Društvo slovenskih pisateljev**
vabita
na literarno glasbeni dogodek

Pisatelji in reke
Na valovih besed in glasbe - Mura 2022

Otok ljubezni, Ižakovci

Petek, 21. oktobra 2022, ob 17. uri

Sodelujoči avtorji:

*Cvetka Bevc in Robert Titan Felix
in Tine Mlinarič*

Glasbena spremljava:
Trio Bellissimo, Glasbena šola Beltinci

*Dogodek se bo fotografiral ter snemal. Fotografije in posnetki bodo objavljeni na
družbenih omrežjih in v medijih.*

ČRNA GORA: Oblasti morajo prenehati ustrahovati Črnogorski center PEN

Črnogorske oblasti morajo prenehati nadlegovati črnogorski center PEN in nemudoma zagotoviti svobodo izražanja, sta sporočila Mednarodni PEN in črnogorski center PEN zaradi nenehnih verbalnih napadov in obračunavanj s pisatelji, novinarji in aktivisti civilne družbe v Črni gori.

Črnogorski predsednik vlade Dritan Abazović je 19. avgusta 2022 v parlamentu javno napadel črnogorski center PEN in ga obtožil širjenja "ekstremizma in nacionalizma". Abazović je pokazal sliko nagrajenega črnogorskega pisatelja in člana črnogorskega centra PEN Milorada Popovića ter ga označil za agenta nacionalistične politike, ki "služi interesom kriminala". To ni bilo prvič, da je Abazović javno napadel člane črnogorskega centra PEN, saj je večkrat blatil uglednega črnogorskega pisatelja in člana črnogorskega centra PEN Andreja Nikolaidisa. Tako Popović kot Nikolaidis sta glasna nasprotnika ruskih in srbskih poskusov vmešavanja v črnogorske notranje zadeve. Skupaj s črnogorskim centrom PEN sta bila pisatelja med prvimi v Črni gori, ki so obsodili vojno Ruske federacije proti Ukrajini in odkrito podprli ukrajinsko ljudstvo.

Na parlamentarnih volitvah avgusta 2020 se je v Črni gori na oblast povzpela proruska in prosrbska zveza, kar je povzročilo okrepljen nacionalizem in poglobljene delitve v črnogorski družbi. V zadnjih dveh letih je črnogorski center PEN dokumentiral številne grožnje črnogorskih oblasti, da bodo zaprle neodvisne medije, ter nadlegovanje in kampanje blatenja neodvisnih pisateljev in novinarjev. Takšne kampanje predstavnikov javnih oblasti imajo zastrašujoč učinek in predstavljajo tveganje za fizično varnost žrtev, ki se lahko zatečejo k samocenzuri.

VEČ

IZJAVA SC PEN

Marcel Baranja

Spontano lepši

Spontano lepši postajamo tisti,
ki izginjamo z vetrom v zastarelem kupu sivega prahu,
kjer brusimo kožo.
Spontano lepši smo tisti z zgodbo
o prehitrem odraščanju in čaščenju lune
namesto sončnih žarkov.
Preprosto lepši smo takrat, ko smo,
ko energija teče in žari hkrati,
ko smo samo mi mi in tisti zraven živijo z nami.
Preprosto lepše so barve, ki hitijo k srcu,
ko mavrico držim na prstu,
ko živim sanje s pticami in z zmaji
in smo srečni v mestih in krajih z manj prebivalci.
Ko tisti, ki nosi krilo, ni ujet med igralci, hinavci
in živi spontano,
kot ti med mestom in obalo
in pije gin srečno in razmišlja z lahko glavo.
Spontano lepši smo mi drugačni,
srečni v napačni dimenziji,
ujeti v trapaste omare, potem barviti kot barvite so korale.
Skriti smo občasno, potem veselje je glasno
in spet se zjoče mama, ker ji nič ni jasno.
Želela je vnuka, dobila bo mojo najljubšo pasmo.
In strastno se ljubijo naša telesa,
ojoj, kakšna škoda, ne gremo v nebesa.
Postajamo srečni z držanjem kartona,
želimo pravice, bežimo od doma!
In kažemo naše obraze od blizu in
iščemo spolno usmerjenost v kvizu,
prisilno se naše izražanje skrije,
ker o nas ne pišejo v učbeniku biologije.
Konstantne besede, saj nič vam ne manjka,
si peder, Cigan, si prekleta Bosanka.
Baje naša življenja na isti so črti
in zakaj mi smo tukaj, še vedno prezrti?
Odgovarjamo znova in znova in spet
še pet let, še pet let in lepši bo svet.
Kjerkoli obstajaš, se da preživet,
včasih sem ujet včasih znam celo letet,
včasih pišem o tebi, o drami, včasih rišem solze ob jutranji kavi.
Danes sem odrasel, ker odraščal sem previdno.
Danes smo ponosni, ker odkrivamo nevidno.
Brezhibne od zdaj bodo naše pojave,
se končno poznamo od pete do glave.
Zastava bo zgoraj, nikoli na tleh
gojimo ljubezen do sebe, do vseh.

POPOLDNE Z ROMSKO KULTURO IN GLASBO

Tednik PEN, glasilo Slovenskega centra PEN, št. 33/2022

Izdal: Slovenski center PEN, Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana
Zanj: Predsednica Tanja Tuma

Uredništvo
Odgovorna urednica: Tanja Tuma
Glavna urednica: Maja Ferjančič
Oblikovanje: Maja Ferjančič

Leto izdaje: oktober 2022
Kraj: Ljubljana
ISSN 2784-7586

Publikacija Tednik PEN je brezplačna.

POVEZAVA

<https://www.penslovenia-zdruzenje.si/tednik>

Naslovna fotografija: Rafal Szczawinski